

BRANDKÅRS-

tidskrift

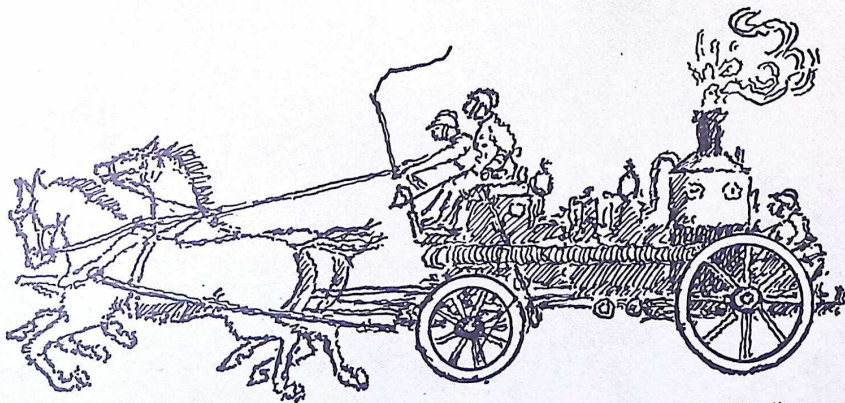
Nr 7 1961

43 ÅRG.

UR INNEHÅLLET:

Hälsningsanförandet vid årsmötet 1961 i Borås	153	Förslaget till ny förordning om brandfarliga varor	165
Den nya kommunindelningen — kort orientering	157	Plastdunkar för bensin	166
Brandfordon	161	Nytt från byggnadsfronten	167
Brandförsvärsml i Regeringsrätten 1960	163	Två kor och en gris räddade ur ladugård	169
		Aktuell rättspraxis	170

"Hästarna var vackrare än världens alla jula bilar", skriver 84-årige brandkärsveteranen och tecknaren Fredrik Kylberg.

F. W. Kylberg

Angus

slangen som ger
dubbel trygghet ★

RRL

REINFORCED RUBBER LINED

ÄNNU EN SEGER...

KUNGL. CIVILFÖRSVARSSSTYRELSEN

har efter ingående tekniska prov återigen – tredje gången i följd – anförträtt oss leveransen av en betydande post slangar av denna unika konstruktion.

1957	ca 50,000 meter
1958	" 110,000 "
Juni 1961	" 140,000 "

Vi är givetvis stolta över och glada åt dessa order, som vi uppfattar som ett bevis på det förtroende dessa slangar åtnjuter runt om i världen.

den inre beläggningen består av VAVARMERAD Latex – oerhört stark men lätt i vikt – EN SLANG INUTI DEN ANDRA. Konstruktionen är unik och skänker trygghet i kritiska situationer. Den förklarar också slangens erkänt goda värmeresistens och slitstyrka – och dess ringa reparationsbehov.

resultatet av decenniers världsfamnande erfarenhet och
fortlöpande forskning – till brandväsandets tjänst

ANGUS — REDDAWAY COMPANY AB • KRYSSARVAGEN 17, NÄSBYPARK • Tel. 56 21 30 (Växel)

Nr 7 1961

43 ÅRG.

UPPLAGA 14.500 EX.

BRANDKÅRS- *tidskrift*

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÄRNAS RIKSFÖRBUND

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C • TELEFON 21 36 06 • POSTGIROKONTO NR 4870

Hälsningsanförandet vid årsmötet 1961 i Borås

Inte mindre än c:a 400 kongressdeltagare var samlade i biografen Folkan då landshövdingen Allan Nordenstam den 13 juni i år öppnade det gemensamma årsmötet för Svenska Brandkärnans Riksförbund, Svenska Brandskyddsföreningen och Älvsborgs läns Brandkårsförbund. I salongen sågs därvid givetvis ett flertal representanter för Borås stad, vänner från grannländerna Danmark och Norge, representanter för en stor mängd organisationer och sammanslutningar i landet och så naturligtvis "brandfolk" i mängder med riksbrandinspektören i spetsen. Sedan alla dessa hälsats välkomna yttrade landshövding Nordenstam:

Svenska Brandkärnans Riksförbund och Svenska Brandskyddsföreningen har under år 1960 bedrivit sin verksamhet på sedvanligt sätt och med god framgång. Beträffande förbundets och föreningens verksamhet hänvisar jag i år enbart till de föreliggande årsredogörelserna. Några kommentarer därutöver gör jag inte.

Däremot skall jag något beröra en särskild fråga av stor betydelse för våra bägge sammanslutningar, nämligen sammanslagningsfrågan.

Vid årsmöter i Umeå förra året nämnde jag att styrelserna för Svenska Brandkärnans Riksförbund och Svenska Brandskyddsföreningen beslutat utreda frågan om en eventuell sammanslagning av de båda organisationerna. Avsikten med en sådan sammanslagning skulle då i korthet vara att utan kostnadsökning vinna ökad effektivitet och i samarbete med myndigheter och andra organisationer kunna ge ännu bättre service på brandförsvarets område.

För att utreda och lämna styrelserna ett förslag i denna fråga tillsattes i september i fjol en kommitté, vi har kallat den sammanslagningskommittén. Den består av brandchefen Grönvall, Göteborg, brandchefen Ekberg, Norrköping, direktör Hilding, Skandia i Stockholm och herr Källgren i Falun, den sistnämnde representerande kommunernas brandstyrelser, samt jag själv som ordförande. I sammanträdena deltar dessutom en representant för Svenska Brandbefälets riksförbund. Sekreterare är direktör Christer Möller.

Kommittén uppdrog redan från början åt en särskild utredningsbyrå, AB Industribyråns organisationsavdelning i Stockholm, att lägga fram en organisationsplan för en sammanslagen förenings eller förbunds centrala kontor. Härvid borde för att man skulle få ett realistiskt underlag för utformningen av det centrala kontoret även beaktas verksamheten hos Brandkårsförbunden i de olika länen. De nuvarande organisationernas kontor skulle studeras av utredningsbyrån med avseende på de arbetsuppgifter, som utföres där samt deras omfattning. Därför skulle intervjuer göras med konsulenterna vid två länsförbund, nämligen Östergöt-

lands Brandkårsförbund och Gävleborgs läns Brandkårsförbund. Vidare skulle verksamhetsberättelser, anvisningar, kursplaner, litteraturförtäckningar, tidskrifter och liknande material genomgå.

Industribyrån avslutade sitt arbete i början av april och överlämnade då till kommittén ett "Förslag till organisation av ett centralt kontor för en förening bildad genom samgående av nuvarande Svenska Brandskyddsföreningen och Svenska Brandkärernas Riksförbund".

Jag vill här i korthet beröra de viktigaste avsnitten av detta förslag. Efter en genomgång av nuläget tar Industribyrån upp frågan, huruvida några organisatoriska skillnader finns mellan SBF och SBR, som försvårar en sammanslagning. Det konstateras, att Brandkårsförbundet exklusivt ägnar sin kraft åt brandkärorna och därvid i mycket stor utsträckning bygger på länsförbunden, medan Brandskyddsföreningen har en mer obunden ställning. Detta förhållande, säger Industribyrån, måste beaktas då det gäller att inför en sammanslagning i stadgar och arbetsordning uttrycka fördelningen av ansvar och arbete mellan länsförbunden och det centrala kontoret. I övrigt finner byrån, att organisatoriska skillnader, som försvårar en sammanslagning, inte finns mellan Brandskyddsföreningen och Brandkårsförbundet. Verksamhets-sätten inom Riksförbundet och Brandskyddsföreningens kontor är ej heller så olika, att en sammanslagning kan vålla några bekymmer ur arbetssättssynpunkt.

I förslaget går man därefter in på målsättningen för det centrala organets verksamhet och man konstaterar, att en av länsförbunden accepterad målsättning är nödvändig, inte bara för friktionsfritt samarbete mellan länsförbund och centralorganisationer utan även för att arbetet inom det centrala kontoret skall kunna bli effektivt. Målsättningen måste vidare bygga på att verksamheten är ideell, d v s att särskilda gruppintressen inte skall få dominera och att fackliga frågor inte får upptagas av den nya föreningen. I annat fall försvåras den samling av alla parter inom landet kring huvudlinjen — att verka för ett betryggande brandförsvar — som i grunden utgör nuvarande båda organisationers yttersta syfte.

Målsättningen bör vidare särskilt poängtera, att även den enskilda individen, och särskilt brandbefäl, skall omfattas av centralorganisationens intresse. Härvid har tanken i mycket riktats mot konsulenternas verksamhet inom länsförbunden samt mot brandbefälet som nyckelpersoner inom landets brandförsvar.

Enligt Industribyråns förslag bör målsättningen för en gemensam organisation vara följande:

1. Påpeka befintliga brandrisker samt uppmärksamma och informera om nya eller ökade brandrisker på grund av ändrade förhållanden, t. ex. nya ämnen, material, konstruktioner eller metoder samt att härvid rekommendera förebyggande åtgärder.
2. Påpeka tillkomsten av nya eller förbättrade släckningsmetoder och släckningsutrustning, inklusive alarmerings- och räddningsmateriel. Att rekommendera släckningsmetoder och åtgärder till restvärdeskydd i samband med brand, då nya ämnen, tillverknings-, lagrings- eller byggnadsmetoder börjar komma till användning.
3. Påverka den s k mänskliga faktorn som brandorsak, d v s motverka vårdslöshet och okunighet hos individerna samt utöva en upplysande och rådgivande verksamhet. Höja olika samhällsgruppers (föreningsgrupper, skolelever, husmödrar etc) insikter om brandrisker och de tekniska och andra åtgärder som kan vidtagas till förebyggande och släckande av brand.
4. Befordra intresset hos alla industriledningar för internt brandförsvar. Bistå med information och rådgivning samt med utbildning av brandskyddsledare, bevakningsledare, brandskyddskontrollanter, väktare och speciella yrkesgrupper.
5. Punkt 4 gäller i tillämpliga delar för andra verksamheter eller lokaliteter såsom "publika" byggnader (även sjukhus, skolor, samlingslokaler, varuhus etc), samfärdsl, militära anläggningar, upplag, lantbruk och skogsbruk.
6. Ge allt brandbefäl — statligt, kommunalt och enskilt — teknisk hjälp beträffande organisation, utrustning och utbildning inklusive bärgningstjänst och olycksfallstjänst. Därvid undantages juridiska, ekonomiska, organisatoriska och andra frågor, i den mån dessa handläggas av myndigheter.
7. På förfrågan ge varje enskilt brandbefäl råd och anvisningar främst inom yrkets tekniska del.

8. Ge brandstyrelser saklig information beträffande organisation, utrustning och utbildning.
9. Bistå med teknisk sakkunskap vid brandteknisk forskning.

Av den föreslagna målsättningens omfattning och det begränsade antalet anställda inom det centrala kontoret framgår, att kontorets verksamhet i huvudsak måste bygga på samverkan med organisationer och personer utanför centralkontoret. Att stärka brandförsvaret måste i första hand åvila den hel- och deltidanställda personalen inom brandväsendet och kommunerna samt industriernas brandskyddsledare, brandingenjörer och många andra.

Den främsta uppgiften för de anställda inom centrala kontoret måste då bli att hjälpa och stödja alla dessa, så att de i sin tur på bästa sätt kan fullgöra sin uppgift. Kontoret måste också vara utformat för att på bästa sätt hämta informationer från fälten.

I Industribyråns utredning finner man sedan en jämförelse mellan den föreslagna organisationen och nuvarande förhållanden.

Det konstateras där att efter en sammanslagning kan länsförbundens verksamhet bedrivas på samma sätt som nu. Emellertid bör länsförbunden liksom Riksförbundet och Brandskyddsföreningen taga ställning till om den regionala verksamheten kan och skall utökas med någon del av den verksamhet, som nu bedrivs på fältet av Brandskyddsföreningen. Utredningsmännen inom Industribyrån framhåller också som sin mening att organisatoriskt sett vore det riktigast att länsförbundens uppgift kompletteras så, att dessa får helt svara för att föreningsverksamheten inom länet bedrivs på ett tillfredsställande sätt. Detta måste dock i så fall ske på något längre sikt. Härvid kan hjälp begäras från det centrala kontoret i så stor utsträckning att motsvarigheten till nuvarande förhållanden uppstår. Helt naturligt är det länsförbunden själva som skall bestämma hur de skall arbeta och i vilken utsträckning de behöver använda sig av den utökade service, som ett sammanslaget centralkontor avser att kunna ge.

Hur den regionala verksamheten än ordnas, kommer den verksamhet, som i dag bedrivs av Brandskyddsföreningen, att närmare knytas till den aktiva brandkärspersonalen. Detta torde vara en av de största fördelarna, som en sammanslagning skulle ge. Föreningens kansli skulle därigenom få mera av omedelbar kontakt med de konkreta problem, som finns i fältarbetet.

Den upplysningsverksamhet, som nu av Brandskyddsföreningen riktas till allmänheten, behöver inte påverkas av en sammanslagning. Däremot torde efter sammanslagningen en utveckling mot propagandaverksamhet bedriven även av länsförbunden — såsom utställningar, uppvisningar, brandförsvarsdagar m m — lättare kunna sättas i gång, om så befinnes önskvärt.

Man har i förslaget påpekat, att en för de båda nuvarande centrala organisationerna stor fördel av en sammanslagning otvivelaktigt ligger inom litteraturuppföljningen. Nu söker man på båda hållen följa litteraturen inom brandförsvarsområdet. Inom denna finns inte en sådan klar skiljelinje mellan förebyggande och släckande brandförsvar, att man nöja sig med det ena området. En samordning av biblioteksverksamheten innebär definitiva fördelar, främst för den personal, som nu arbetar inom Riksförbundet.

Man har i förslaget kommit fram till att flera andra fördelar än de nu nämnda kan vinnas genom en sammanslagning. Detta rör exempelvis frågor rörande utbildningsverksamheten, utredningsarbeten, gemensam tidskrift och annan förlagsverksamhet, årsmöten, administration och kontorsarbeten.

Industribyråns förslag innehåller också en utredning om vad en sammanslagning kan innebära ekonomiskt sett. Utan att här gå in på några detaljer vill jag säga, att den gjorda kalkylen visat, att en sammanslagning skulle kunna medföra en del ekonomiska fördelar av icke obetydligt slag.

Sammanfattningsvis kommer sålunda AB Industribyrån i sin utredning till, att en sammanslagning av Svenska Brandkärnans Riksförbund och Svenska Brandskyddsföreningen skulle innebära en förstärkning av brandförsvaret i vårt land. Byrån finner också, att en sådan sammanslagning är väl genomförbar och att den även ur ekonomisk synpunkt skulle medföra vissa fördelar.

Vid gemensamt sammanträde den 12 april 1961 med styrelserna för Brandkärnsförbundet och Brandskyddsföreningen lämnades en redogörelse för den av AB Industribyrån utförda utred-

ningen. Styrelserna diskuterade utredningsresultatet och beslöt därefter enhälligt att utredningen skulle ligga till grund för sammanslagningskommitténs fortsatta arbete.

Sammanslagningskommittén har alltså nu att med ledning av Industribyråns utredning avgiva ett förslag till våra styrelser. Till de frågor som vi skall närmare pröva hör målsättning, stadgar, organisation, styrelsens sammansättning, budget, tidskrifts- och lokalfrågor. Vi arbetar så snabbt som möjligt men kan inte för dagen lämna något bestämt löfte om när vi blir färdiga.

Jag skulle därefter vilja till slut beröra en fråga till, som har stort intresse för brandförsvaret, nämligen samarbetsfrågan. Närmast i syfte att effektivisera och samordna informationsverksamheten på brandförsvarets område inleddes förra hösten ett samarbete mellan Svenska Brandbefejlets Riksförbund och Svenska Brandskyddsforeningen. Detta ledde till att man i år gemensamt tillsatt en liten kommitté, som nu också utökats med en representant för Svenska Brandkärernas Riksförbund. Vi uttalar från vårt håll vår stora tillfredsställelse med att detta samarbete nu kommit till stånd och självfaller kommer den bildade kommittén att hålla intim kontakt med andra myndigheter och organisationer, bland vilka jag då i främsta rummet bör nämna riksbrandinspektören, rektorn för statens brandskola och sprängämnesinspektören. Utöver den arbetsuppgift för kommittén, som jag nyss nämnde, finns även flera andra bl a den viktiga frågan om samordning av de olika organisationernas årsmöten. De många skilda mötena har väckt en del bekymmer, men det ser nu ut som om man vore inne på en samordning. Sålunda kan jag här nämna att man redan i princip är överens om att de tre organisationerna nästa år skall anordna ett gemensamt årsmöte.

Med dessa ord får jag än en gång hälsa alla hjärtligt välkomna till detta möte och uttala en förhoppning, att det skall bli givande för oss alla.

- Elektro - Slangtvätningsmaskin

Nr 179 vilken bygger på över 30 års utvecklingsarbete är levererad bl a till:

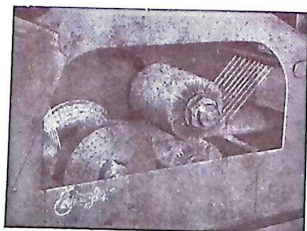
Orebro brandkår	Ängelholms brandkår	Melleruds brandkår
Göteborgs brandkår	Lunds brandkår	Lidköpings brandkår
Sundsvalls brandkår	Eskilstuna brandkår	Växjö brandkår
Karlstads brandkår	Jönköpings brandkår	Svenljunga brandkår
Laxå brandkår	Osby brandkår	Marinens skyddslänst-skola
Strängnäs brandkår	Uddevalla brandkår	Korsnäs AB, Gävle
Pajala brandkår	Arvidsjaur brandkår	SKF, Göteborg
Sköns brandkår	Ekshärads brandkår	AB Nynäs Petroleum,
Älvsbyns brandkår	Svartå brandkår	SKF, Hofors Bruk,
Avesta brandkår	Svardsjö brandkår	Nynäs Hamn
Botkyrka-Grödinge brandkår	Häverö brandkår	SKF, Hofors
Huskvarna brandkår	Piteå brandkår	Eskilstuna stads Byggnadskontor
Landskrona brandkår	Saltsjöbadens brandkår	AB Bofors Nobelkrut
Hedesunda brandkår	Asela brandkår	
Söderala brandkår	Säffle brandkår	
	Åls brandkår	

Levereras även för stationär placering med enbart bottenplatta och utan körställning.

Försäljning genom landets ledande brandredskapsfirmor. Informationer kunna även inhämtas från Ziegler's verkstadsrepresentant i Sverige

E WERT WILHELMSSON
BRANDREDSKAP - Vagnhärad Tel. 0156/10029

AWG BAVARIA ZIEGLER
då det gäller all slags brandmateriel

Den nya kommunindelningen – kort orientering*)

Av landshövding Allan Nordenstam.

Alla vet att de sk indelningssakkunniga i början av år 1961 har avgivit ett förslag rörande principerna för en kommunindelning. Kommunindelningsfrågan har diskuterats mycket livligt under hela våren och diskussionerna pågår alltså. Jag har fått i uppdrag att här lämna en kort orientering om hur det ligger till med kommunindelningsfrågan just nu.

Jag börjar med det som hänt efter det att förslaget lades fram. Länsstyrelserna, kommunerna och ett stort antal andra myndigheter och sammanslutningar har som bekant fått tillfälle att yttra sig över förslaget. Yttrandena har kommit in och de bearbetas nu i inrikesdepartementet. Under sommaren eller hösten kommer regeringen att ta ställning till kommunindelningsfrågan, och man väntar att ett förslag i ämnet skall föreläggas årets höstrikssdag. Vad detta förslag kommer att innehålla vet man ingenting om. Även om regeringen inte helt skulle acceptera indelningssakkunnigas förslag, så tror jag dock, att något förslag kommer att framläggas. Man kan nämligen inte låta utvecklingen fortgå utan någon reglering och hur som helst. Länsstyrelsen i Jönköpings län har också för sin del anfört, att om det nuvarande förslaget inte skulle godtas, så bör ändå länsstyrelsen i varje fall få i uppdrag att göra en indelning av länet i kommunblock. Detta skulle utgöra ett naturligt led i länsstyrelsens normala planeringsverksamhet.

1952 genomfördes som vi alla vet en stor kommunindelningsreform genom tvång. I riktlinjerna för den reformen uppställdes såsom lämplig normalstorlek för en kommun ett invånarantal av 3.000 personer. Resultatet av reformen år 1952 blev att antalet landskommuner minskades från 2.281 till 816. Fler-talet kommuner kom upp till den fastslagna normalstorleken 3.000 invånare, men det var ändå inte mindre än cirka 300 kommuner,

som redan då hade ett mindre antal invånare. Efter det kommunindelningen trädde i kraft 1952 har en hel del hänt inom detta område. Det visade sig ganska snart att de nya kommunala enheterna i åtskilliga fall var för små för att själva kunna fullgöra de kommunala uppgifterna.

Det är av stort intresse i detta sammanhang att se närmare hur det interkommunala samarbetet har utvecklats. Låt mig nämna några siffror.

I augusti 1951 — sålunda kort tid före storkommunreformens ikraftträdande — fanns över 935 kommunalförbund i verksamhet. En naturlig följd av reformen blev även att antalet kommunalförbund kraftigt nedgick. I juni 1953 utgjorde antalet 181. Vid samma tidpunkt redovisades vid en av kommunalförbunds-kommittén gjord enkät sammanlagt 616 avtal om interkommunal samverkan.

Ser vi på situationen i dag, så har vi mer än 750 civilrättsliga avtal om interkommunalt samarbete och ca 250 kommunalförbund. I förbunden deltar inte mindre än 670 kommuner.

Dessa siffror torde ge en klar bekräftelse på att behovet av interkommunalt samarbete redan nu är betydande. Klart är också att detta behov under de närmaste åren kommer att väsentligt öka, framför allt på skolväsendets område. En organisation av enhetsskolans högstadium kan beräknas innebära att ca 85 procent av kommunerna skulle få deltaga i en eller annan form av interkommunal samverkan enbart för denna uppgift och att därvid ett hundratal kommuner skulle få samverka åt olika håll, eftersom de uppdelats på två eller flera högstadietområden, i vilka även andra kommuner deltar.

Nu säger väl någon, att det inte betyder så mycket om det interkommunala samarbetet ökar. Jag vill för min del påstå motsatsen. Genom att uppgifterna omhändertas av kommunalförbund urholkas i själva verket kommunernas egen bestämmanderätt. Det direkta

*) Föredrag vid Svenska Brandkårens Riksförbunds årsmöte den 13 juni 1961 i Borås.

greppet om händelseutvecklingen förloras eftersom uppgifterna, som åvilar kommunalförbund, inte kommer med i kommunens vanliga planering. Avtalsformen är smidig men föga tilltalande. En kommun som genom avtal får sina uppgifter skötta av en annan kommun mister inflytande över verksamheten och har ingenting annat att göra än betala.

Ett av de starkaste skälen för en ny reform är de snabba befolkningsrörelserna. Befolkningsuttunnningen på landsbygden och i landsbygdskommunerna kommer att fortgå och antalet småkommuner kommer att öka högst avsevärt. Man räknar med att omkring år 1975 inte mindre än 40 procent av våra kommuner kommer att ha en folkmängd som understiger vad man satte upp som riktpunkt 1952, nämligen 3.000 invånare. Redan detta visar nödvändigheten av att kommunindelningsfrågan nu tas upp på nytt.

De sakkunniga har granskat de olika förvaltningsområdena för att klargöra hur förvaltningsuppgifterna skall kunna ombesörjas på ett effektivt, ekonomiskt och ur andra synpunkter lämpligt sätt. Man har därvid t.ex. beträffande skolan kommit fram till att det skulle krävas ett befolkningsunderlag av 6.500 à 7.500 invånare i en kommun. För socialvårdens del skulle det behövas 5 à 6.000 invånare. Ifråga om hälsovården skulle det krävas ca 8.000 invånare o s v.

En viktig utgångspunkt vid bedömningen av kommunstorleken är, att en ordentlig samordning av den planering på olika områden som bedrivs på det lokala planet kan åstadkommas. För en sådan samordning erfordras, att kommunen omfattar ett område med sådan geografisk avgränsning och inre struktur, att den utgör en ur samhällsplaneringssynpunkt naturlig enhet.

Vid en ny kommunindelning bör enligt de sakkunnigas uppfattning metoden vara att söka åvägabringa överensstämmelse mellan kommuner och näringsgeografiska regioner, sådana dessa spontant utbildats genom inflyttningen till tätorterna och den tekniska och ekonomiska utvecklingen. Kommunerna bör sålunda uppbyggas kring centralorter och omfatta det område, som kommersiellt, ekonomiskt, kommunikationsmässigt och även socialt hör samman med centralorten.

De sakkunniga föreslår att som riktpunkt för det lägsta befolkningsunderlag, som en

kommun bör hålla, sättes 8.000 invånare. Denna siffra skall icke avse dagens läge utan det befolkningsunderlag som — såvitt nu kan bedömas — väntas föreligga 1975.

Indelningsreformen skall bygga på kommunernas frivilliga medverkan. De sakkunniga föreslår dock vissa åtgärder för att vägleda kommunerna i deras ställningstaganden samt för att underlätta och underlätta såväl samarbete mellan kommuner som frivilligt genomförda sammanläggningar.

Länsstyrelserna föreslås sålunda få i uppdrag att enligt angivna principer upprätta planer, avsedda att läggas till grund för en ny indelning av länen i kommuner. Planeringen, som skall bedrivas i intimt samarbete med kommunala myndigheter och med andra myndigheter, för vars verksamhet kommunindelningen kan ha betydelse, skall resultera i ställningstaganden rörande områden, som lämpligen skulle kunna gemensamt bilda nya kommuner. Gränsdragningen för dessa områden, benämnda *kommunblock*, bör i regel anpassas till nu gällande kommungräns, men även i detta avseende bör undantag kunna göras.

Sammanläggning av kommuner inom ett kommunblock förutsättes ske sedan vederbörande kommuner gjort framställning där-om.

Ett fullständigt genomförande av en kommunindelningsreform efter dessa riktlinjer kan självfallet komma att kräva åtskillig tid. Åtminstone i vissa fall måste man räkna med en förhållandevis lång övergångstid. Under denna tid bör kommunerna i ett kommunblock inleda och utveckla en samverkan i linje med de strävanden, som uppstår reformen. För att underlätta samarbetet innan sammanläggning kommit till stånd föreslår de sakkunniga, att ett särskilt organ, *samarbetsnämnd*, skall inrättas. Skyldighet skall föreligga för kommunerna att utse ledamöter i samarbetsnämnden. Nämndens uppgifter skall vara att ägna uppmärksamhet åt möjligheter till samverkan mellan områdets kommuner och framlägga förslag till sådan samverkan. Det skall ankomma på Kungl Maj:t eller den myndighet Kungl Maj:t bestämmer att besluta om vilka kommuner, som skall ingå i samarbetsområdena. Här föreligger alltså ett visst mått av tvång, även om reformen i övrigt bygger på frivillighet.

Principförslag framlägges också rörande ett av statsmedel finansierat övergångsbidrag i de fall då invånarna i en delkommun efter kommunsammanläggning skulle få vidkännas en mera betydande höjning av utdebiteringen. Kostnaderna för detta bidrag uppskattas till ca 20 miljoner kronor.

Min redogörelse för de sakkunnigas förslag är därmed avslutad. Vad remissvaren innehåller kan jag tyvärr icke ge en närmare redogörelse för. Några antydningar kan jag emellertid lämna.

Samtliga länsstyrelser utom länsstyrelsen i Kronobergs län vitsordar behov av och tillstyrker i huvudsak de föreslagna åtgärderna. Länsstyrelsen i Kronobergs län är allmänt negativt inställd men tillstyrker det oaktat lagförslaget om bildande av samarbetsnämnder. Av de i övrigt passiva länsstyrelserna avstyrker emellertid länsstyrelserna i Älvsborgs och Skaraborgs län lagförslaget. Även Stockholms län svävar på målet beträffande lagen.

Till dessa antydningar om innehållet i remissvaren vill jag knyta ett par reflektioner. Under den livliga debatten om kommunindelningen har ofta framhållits, att en minskning av kommunernas antal skulle medföra en minskning av den kommunala självstyrelsen. Kommunerna skulle, menar man, bli så stora att tjänstemannainflytandet måste öka och kommunalmännens antal gå ner mycket starkt och sambandet mellan den kommunala styrelsen och kommunens olika delar bli reducerat. Säkerligen ligger det en hel del i dessa invändningar. Emellertid är det kanske möjligt att genom bildande av kommunalråd eller på annat sätt öka medborgarnas intresse för den kommunala verksamheten i storkommunerna. Liknande tankegångar har tidigare framförts vid olika tillfällen, och kanske blir det anledning att nu på nytt ta upp denna fråga till nytt övervägande. Vidare vill jag framhålla, att med den utveckling som landskommunerna genom avfolkningen i snabb takt går till mötes blir det mycket svårt att uppehålla en effektiv kommunal självbestämmanderätt. De mycket små avfolkningsskommunerna kan knappast bli goda exempel för en bra och effektiv kommunal självstyrelse. Utvecklingen tvingar här fram en reform, och det gäller att utforma reformen så, att den kommunala självstyrelsen så mycket som möjligt stärkes i stället för att försvagas.

I diskussionen om kommunindelningen har också gång på gång framhållits att man först och främst borde pröva om inte en hel del förvaltningsuppgifter, vars rätta handhavande fordrar viss minimistorlek på en kommun, i själva verket borde överflyttas från primärkommunerna till andra huvudmän, t ex staten eller landstingen. Vad det gäller staten så är det allmänt bekant, att en sittande utredning kommer att föreslå att vårt polisväsende skall helt förstatligas. Detta löser emellertid icke kommunindelningsfrågan på något sätt. Vad angår de övriga verksamhetsgrenarna, t ex skolan, yrkesskolan, socialvården o s v, så har den tanken framförts att man skulle överflytta en eller flera av sådana uppgifter på landstingen. Man frågar sig, då man funderar över dessa frågor, följande: Om man nu verkligen skulle flytta över en hel del uppgifter från primärkommunerna till landstingen, vad blir då kvar av den kommunala självbestämmanderätt, som man ju är ense om att vi vill ha kvar? Och vidare är det nog så, att det är helt orealistiskt att räkna med att landstingen

Automatiskt Brandalarm A.-B.

SYSTEM TJEDER

Stockholm - Malmköping

AV FÖRSÄKRINGSBOLAGEN GODKÄND
ANLÄGGNINGSFIRMA I HÖGSTA
RABATTKLASS

MED AUTOMATISKT

BRANDALARM

kan liv och värden räddas

AUTOMATISKT BRANDALARM A.-B.

Huvudkontor och fabrik MALMKÖPING
Tel. 338 växel

Avd.-kontor
Stockholm
Tel. 32 79 95

Avd.-kontor
Göteborg
Tel. 15 80 41

Avd.-kontor
Malmö
Tel. 365 06

skulle kunna överta skolan, yrkesskolan, socialvården el dyl. Landstingen har över nog att göra med de viktiga uppgifter, som de redan har omhand. Landstingen måste under de närmaste årtiondena koncentrera sig på sin egentliga huvuduppgift — att ta hand om sjukvården. Mentalsjukvården och tjänstälkarna räknar man ju med att landstingen skulle komma att överta under 1960-talet. Landstingen kan helt enkelt inte ta på sig flera uppgifter, och landstingen själva har också bestämt motsatt sig att få ytterligare väsentlig ökning av sina förvaltningsuppgifter.

Inom länen avvaktar vi nu med stort intresse regeringens och riksdagens ställningstagande i kommunindelningsfrågan. Det vore lyckligast om man kunde komma fram till ett snabbt principiellt avgörande, detta både med tanke på den nära förestående utbyggnaden av enhetsskolan och på planeringen inom andra viktiga kommunala förvaltningsområden. Vi har därför inom länen inte kunnat eller velat ligga helt stilla i avvaktan på statsmakernas beslut. Vissa förberedande arbeten pågår. Vad beträffar Jönköpings län så är vissa förberedande undersökningar igång, vilka syftar till en allmän översikt över befolkningens och näringslivets utveckling och en kartläggning av centralortsmönstret i länet. Detta sker under medverkan av inte bara länsstyrelsen och alla de sk länsexperterna utan också av ett antal kommunala förtroendemän. Vi håller sammanträden då och då och diskuterar uppläggnings av dessa undersökningar, som på så sätt kan tjäna såsom en förberedelse för en kommande utredning om kommunindelningsfrågan. Som exempel på vad vi gör kan jag nämna följande:

- 1) *Befolkningsdata* insamlas.
- 2) *Utvecklingen inom näringslivets olika grenar studeras*, och försök till framtidsbedömning göres.
- 3) Mot den bakgrunden göres *befolkningsprognos* för de närmaste 15 åren.
- 4) Material insamlas för att vi skall kunna bedöma *rangordningen mellan olika centralorter*. De uppgifter som behövs rör detaljhandel och annan service, kommunikationer etc.
- 5) Sedan *centralorterna* sålunda bedömts och klassificerats, skall deras *naturliga omland avgränsas*. Härvid skaffar man sig upplysningar om vägtrafik, busssturer, flyttningsrörelser, arbetarpendlning m m. I områden där

omlandsmönstret är splittrat, skall särskilt ingående undersökningar göras.

Vad jag nu har sagt gäller kommunindelningen i allmänhet. En särskild fråga är hur kommunindelningen påverkar brandförsvaret. Denna fråga skall inte jag här taga upp närmare. Låt mig endast erinra om, att ungefär samtidigt med kommunindelningsfrågan kommer frågan om en ny brandlag upp till bedömning. Jag tror det är lyckligt att båda dessa frågor i viss mån sammankopplas. De har otvivelaktigt nära beröringspunkter.

För att ändå till slut säga några ord om den troliga utvecklingen ifråga om brandförsvaret, så vill jag för min del förmena, att utvecklingen ovillkorligen kommer att peka hän på större verksamhetsområden, på ett än mer yrkesbetonat brandväsende, på en ytterligare övergång till yrkesbrandkårer med heltidsanställd personal. Ett mycket stort antal av de nya kommunerna skulle komma att få så höga befolkningstal att de hamnar inom det intervall av 10.000—20.000, där man diskuterar övergång från borgarbrandkår till yrkesbrandkår. Redan i själva befolkningsflyttningen till tätorter och i den nya tanken med en centralort i de nya storkommunerna, en centralort som skall kunna utvecklas och som skall ha naturliga, näringsgeografiska möjligheter för en utveckling, ligger väl ett av de avgörande skälen för att vi nog får räkna med en sådan utveckling, som jag här antytt. Denna uppfattning kommer också till uttryck i åtskilliga länsstyrelsers remissyttranden över brandlagsrevisionens förslag.

Befattningen som Brandchef

vid Falköpings stads brandförsvaret ledigförklaras för tillträde snarast.

Kompetensfordran: Brandchefskurs kat. I. Befattningen är placerad i lönegrad A 17. Beklädnadsersättning 528 kr/år.

Sökande, som för löneklassuppflyttning vill tillgodoräkna sig tidigare tjänst, skall i ansökan ange detta.

Befattningshavare skall ställa sig till efterrättelse gällande tjänste-, avlönings- och pensionsbestämmelser med de ändringar däri, som kunna komma att beslutas.

Ansökan, ställd till Falköpings stads brandstyrelse, skall senast den 25/7 1961 vara inkommen till brandchefen i Falköping.

Falköping den 29 juni 1961

Falköpings stads brandstyrelse

Brandfordon

Nya bestämmelser för förarhytter

Den omsättning av brandfordon som förekommer inom landet kan rimligtvis inte ge underlag för serietillverkning av denna speciella art av fordon inom den allmänna marknaden. Till yttermera visso har det visat sig att brandkårens önskemål beträffande brandfordons utförande och utrustning är så differentierad, beroende delvis på sådana lokala förhållanden, som hänför sig till personalstyrka, vattentillgångar, avstånd från brandstation, topografi m m, att endast av det skälet mycket få köpare skulle välja standardiserade fordon. Om olikheter i brandbilers utföranden, som hänför sig till de lokala förhållandena, i vissa fall kan ha ett berättigande, bör dock några få ändamålsenliga huvudtyper bilda stammen i brandkårens utryckningsstyrkor.

De principer som ligger till grund för en brandkårs insats på en brandplats baseras på dels möjligheten att omedelbart vid framkomsten till brandplatsen kunna igångsätta livräddning och gå till släckningsangrepp med medfört vatten, dels att innan detta vatten tagit slut kunna ordna vattenförsörjningen från något vattentag. En för detta ändamål lämplig kombination i en utryckningsstyrka är *tankebilen-slangbilen*. Dessa enheter utformas därvid inom vettiga gränser efter lokala förhållanden beträffande personalutrymmets storlek, vattenmängd, slangmängd, brandmaterielutrustning och framkomlighet. Som

komplement till dessa enheter fordras vid vissa brandkårer vanligen: större tätorter dessutom olika typer av specialfordon t ex maskinstege, skumbil samt släpkärror för slang, vatten, restvårdesskyddsmateriel m m.

Innan någon nyanskaffning av brandfordon sker bör en enkel analys utföras inom släckningsområdet av brandrisker, utryckningsvägar och vattentillgångar. Denna bör sedan ligga till grund för bedömandet av fordonens sammansättning och antal.

I sammanhanget bör beaktas den möjlighet till hjälp i form av samverkan, som kan arrangeras med egen eller annan närliggande brandkår. När behovet av brandfordon för släckningsområdet fixerats, upprättas lämpligen på grundval härav en långsiktig plan, som sedan bör ligga till grund för anskaffningen av nya fordon.

Efter det att det planerade fordonets uppgift och därmed den huvudsakliga utrustningen klarlagts enligt nämnda plan, vidtages

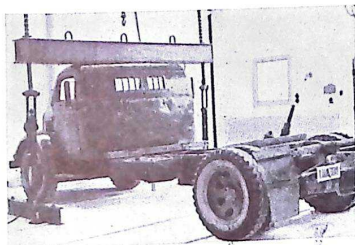

Bild 1. Bil uppställd för tryckbelastningsprov på hyttaket. Ramen skall understödjas före provningen.

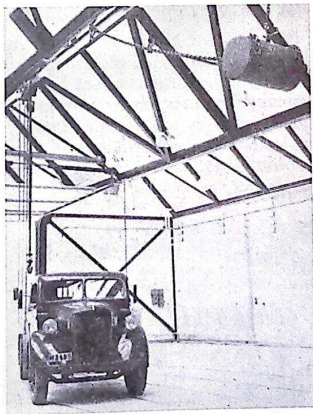

Bild 2. Bil uppställd för slagprov mot hyttens övre främre hörn. Slagenergin, 3000 kpm, alstras av slagkroppen (vikt 1000 kg) med 3 m fritt fall. Bilen skall under provning vara fastspänd i golvet.

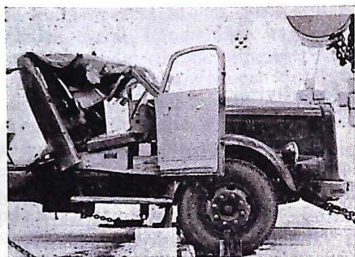

Bild 3. Vek hytt efter slagprov mot hyttens övre främre hörn.

projektering med beräkningar av bl a fordons bruttovikt för att ge underlag till val av chassi av rätt dimension. Vid flertalet brandkåror anskaffas dock nya fordon så sällan att en "projektör" ej kan bygga sin planering av brandfordon på tidigare erfarenheter. Statens brandinspektion utarbetar bl a av detta skäl för närvarande anvisningar till ledning för dem som har att planera nya fordon. Brandinspektionens anvisningar avses innefatta dels en allmän del, där bl a chassi och karosseri behandlas med exempel på beräkning av fordonets dragförmåga, viktfordelning m m och dels en del som närmare behandlar tankbilar, slangbilar och släpfordon.

Då dessa anvisningar ännu ej kan utgivas på någon tid är det angeläget att förekomma dem i vad gäller information om Kungl Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens föreskrifter beträffande förarhytt på lastbil. Dessa föreskrifter skall nämligen tillämpas också på brandfordon byggda på lastbilschassier.

I meddelande nr T 4/59 av den 29 decem-

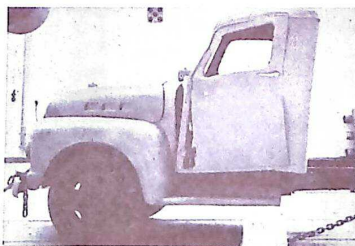

Bild 4. Kraftig hytt efter slagprov mot hyttens övre främre hörn.

ber 1959 från Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen anges att förarhytt på lastbil skall uppfylla vissa *allmänna krav* angående utrymme, sikt, vibration, buller, värme, ventilation och täthet samt dessutom vissa mera bestämda *krav på hållfasthet*. Bestämmelserna tillämpas på alla lastbilar, som registreras efter den 1 april 1961 utom beträffande *hållfasthetskraven*, som endast *avser lastbilar vars totalvikt uppgår till minst 7000 kg*.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens meddelande grundar sig på den ändring av 3 § i vägtrafikförordningen, som trädde i kraft den 1 juli 1959 och som lyder: "Förarhytt och andra för driftspersonalen avsedda utrymmen på lastbil skola vara inrättade på ett ur säkerhetssynpunkt såvitt möjligt betryggande sätt".

För att vinna erfarenhet om de speciella svagheter, som funnits på tidigare hytter och komma fram till något slag av norm för hållfastheten hos lastbilshytter, utfördes av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i samråd med bl a arbetarskyddsstyrelsen och statens maskinprovningar med bidrag från svenska hytttillverkare en omfattande försöks- och provningsverksamhet.

De krafter, som konstaterats påverka hytten vid en kollision eller vältning är av många slag, men man kan i huvudsak särskilja följande typer: statisk belastning på taket (när bilen slår runt och blir liggande upp och ner), stötkraft mot framkant, främre hörn och sidostolpe vid stjälpning, stötkraft mot sidan vid vältning och stötkraft mot bakre väggen vid lastens förskjutning. Arbetet inriktades därför till en början på att fastställa moderna hytters hållfasthet i dessa avseenden.

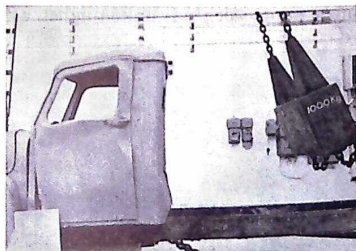

Bild 5. Provningsanordning för slagprov mot hyttens bakre vägg. Slagkroppens utgångsläge vid provning medger 3 m fritt fall. Hytten har utsatts för slagprov såväl framifrån som bakifrån.

Brandförsvarsmål i Regeringsrätten 1960

9. (Dnr 1608/1960 Kom-dep)

Ang föreläggande att ändra byggnad

Sedan länsstyrelsen i Västernorrlands län den 18/6 1957 ej funnit skäl bifalla en av G. A. Brännlund gjord ansökan om tillstånd att, utan hinder av gällande nybyggnadsförbud, förse ett å fastigheten Hörnet 4³³ i Själevads kommun beläget uthus med en takkupa — vilket byggnadsarbete redan hade utförts — beslöt byggnadsnämnden den 6/8 1957 förelägga klaganden att före den 1/10 1957 hava borttagit takkupan och ändrat taket på uthuset i överensstämmelse med en av nämnden den 16/7 1954 godkänd ritning. Den 1/4 1958 beslöt byggnadsnämnden jämlikt 164 § 2 st byggnadsstadgan anmäla till länsstyrelsen, att de byggnadsarbeten å uthuset, som klaganden förelagts att utföra, icke verkställts. Länsstyrelsen, resolution den 16/7 1958, fann, under åberopande av 164 § byggnadsstadgan, skäligt förelägga klaganden vid vite av 500 kr att senast den 31/12 1958 hava borttagit den olagligen utförda vindskupan och sänkt takresningen å uthuset i enlighet med den av byggnadsnämnden år 1954 godkända ritningen. Häri yrkade klaganden ändring under

hemställa tillika att, därest besvären icke vunne bifall, Kungl Maj:t av nåd måtte medgiva att med iordningställandet av uthusbyggnaden finre anstå tv eller så länge klaganden hade i byggnaden befintlig bostadslägenhet uthyrd. Regeringsrätten fann ej skäl göra annan ändring i överklagade resolutionen än att regeringsrätten förklarade, att det av länsstyrelsen meddelade föreläggandet skulle avse, att ifrågakvarande takkupa borttoges samt att efter borttagandet uthusets yttertak återställdes i enlighet med den av byggnadsnämnden år 1954 godkända ritningen. Vidkommande den underdåniga ansökningen hemställde regeringsrätten, att Kungl Maj:t måtte, med hänsyn till omständigheterna i målet, finna skäligt förklara i förevarande fall tillämpliga byggnadsföreskrifter icke utgöra hinder mot att uthuset t o m utgången av år 1963 bibehålles i det skick, varit huset nu befunnnes. — Vid ansökningens fördragning inför Kungl Maj:t i statsrådet den 18/11 1960 beslöts i enlighet med regeringsrättens hemställan.

10. (Dnr 101/1960 Inr-dep)

Ang klander av brandstyrelsens beslut

Vid sammanträde den 6/4 1959 beslöt brandstyrelsen i Revsunds kommun — efter antecknande att styrelsen den 25/5 1957 erinrat skorstensfejaren B. Hagfeldt om hans skyldigheter enligt 28 § brandordningen och tillika, därest rättelse ej skett den 1/7 1957, förbehållit sig rätt att uppsäga honom — att, enär önskvärt resultat, trots flera påstötningar, ej uppnåtts, uppsäga Hagfeldt från hans tjänst som skorstensfejare i kommunen från den 1/8 1959. Sedan Hagfeldt anfört besvär häröver hos länsstyrelsen i Jämtlands län, utlät sig länsstyrelsen genom utslag den 13/11 1959, av handlingarna i målet får anses framgå, att brandstyrelsen såsom grund för att återkalla det Hagfeldt meddelade godkännandet som skorstensfejare i Revsunds kommun har åberopat, att denne icke utfört sotning i den omfattning, som föreskrivits i en av kommunalfullmäktige den 14/6 1957 antagen ändring av den för kommunen gällande brandordningen. Beslutet om ändringen har emellertid icke underställt länsstyrelsens prövning på sätt föreskrives i 25 § brandstadgan, varför detsamma icke ägt laglig giltighet. På grund härav och då, såvitt i målet visats, Hagfeldt ej heller i något avseende åsidosatt föreskrifterna i den av länsstyrelsen för kommunen den 18/11 1952 fastställda brandordningen, finner länsstyrelsen klandrade beslutet kränka Hagfeldts enskilda rätt samt prövar förty lagligt att med bifall till besvären upphäva nämnda beslut. Efter besvär häröver av brandstyrelsen prövade Kungl Maj:t enligt utslag den 5/5 1960, enär någon omständighet icke visats föreligga, på grund varav brandstyrelsens klandrade beslut skulle kränka Hagfeldts enskilda rätt eller vara olagligt i annat hänseende, lagligt att, med ändring av länsstyrelsens utslag, ogilla den mot brandstyrelsens beslut förda talan. — I ansökningen anhöll Hagfeldt, att Kungl Maj:t måtte efter utredning om hur Hagfeldt skött sotningen i kommunen upptaga målet till prövning. Regeringsrätten lämnade ansökningen utan bifall.

Stig-G. Holmberg.

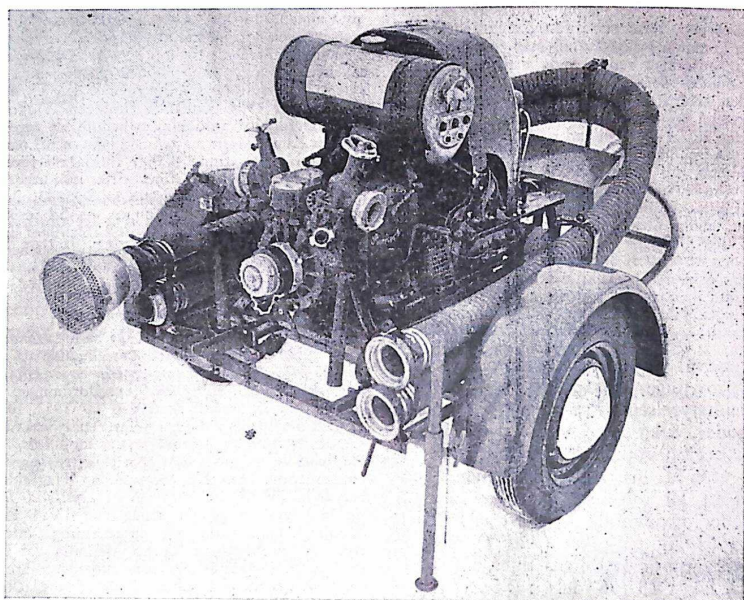
På grundval av erfarenheterna från försök och provningar fastställde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vissa normerande provningsmetoder, vilka de provade hytterna skall klara för att bli godkända. Hytten skall sålunda — utan att brista eller deformeras i sådan grad att det kan anses innebära fara för föraren eller medåkande — utsättas för dels *statisk belastning på taket (bild 1)* med en kraft, motsvarande lastbilens dubbla tjänstevikt, dock högst 15 ton, dels *slag snett framifrån mot hyttens övre främre hörn (bild 2, 3, 4)* och dels *slag bakifrån mot bakre väggen (bild 5)*. Slagenergin skall i de båda sistnämnda fallen vara minst 3000 kpm. (Detta motsvarar exempelvis ett fritt fall från 3 m höjd av en kropp, vägande 1000 kg.) Vid provet skall dörrarna var stängda men ej förreglade, och dörr får ej springa upp vid provet.

Tillämpningen av bestämmelserna och provningen av hytter på brandbilar är olika beträffande bil med serietillverkad hytt, för vilken typgodkännande meddelas, och bil med specialtillverkad ("skraddarsydd") hytt. För den senare typen sker godkännande efter bedömning från fall till fall, varvid dock som grund för denna bedömning skall föreligga provning med godtagbart resultat av en av motsvarande konstruktionselement uppbyggd "råhytt".

Birger Lennmalm.

Fråga "HENRIKSSONS"

när utrustningen skall kompletteras

HEBRA 900 VW — en modern motorspruta med värdefulla egenskaper

Det lönar sig även för Eder att anskaffa HEBRA 900 VW

Välkommen med Eder förfrågan!

För alla materielfrågor rådgör med oss!

HENRIKSSONS BRANDREDSKAP

STOCKHOLM

Tel 20 78 22

-23 -24 -25

GÖTEBORG

Tel 11 70 74

MALMÖ

Tel 97 59 42

SUNDSVALL

Tel 129 89

JÖNKÖPING

Tel 241 10

Ensambförsäljare i Sverige för TEMPEX eldskyddskläder

Aukt. återförsäljare för Jonsereds Terylene- och linnebrandslangar

FIRMAN GRUNDAD 1828

UTNYTTJA VÅR ERFARENHET!

Förslaget till ny förordning om brandfarliga varor

Efter en ingående utredning — sedan januari 1951 — har inom Kungl Maj:ts kansli nyligen utarbetats ett förslag till förordning om brandfarliga varor. Förordningen är avsedd att ersätta 1921 års förordning angående eldfarliga oljor.

Under utredningens gång — som resulterat i framläggande av flera olika förslag — har olika brandförvarsorgan vid skilda tillfällen beretts möjlighet framföra sina synpunkter på de olika förslagen. Till är med tillfredsställelse man nu kan konstatera att förslaget, sådant det nu föreligger, i väsentliga avseenden synes väl överensstämma med brandförvarets befogade önskemål.

Till en början kan konstateras, att författningstexten till denna i och för sig svårskrivna förordning är väl systematiserad och därigenom lätt att överblicka samt relativt lättläst.

Texten utgöres av 75 paragrafer enligt följande.

- Inledande bestämmelser (1—6 §§)
- Undantagsbestämmelser (7—13 §§)
- Myndigheter (14—17 §§)
- Förvaring (18—29 §§)
- Hantering (30—35 §§)
- Transport (36—42 §§)
- Försäljning (43—47 §§)
- Ordningsföreskrifter (48—52 §§)
- Förfarandet (53—62 §§)
- Ansvarsbestämmelser m m (63—68 §§)
- Övergångsbestämmelser (69—75 §§)

Den nya förordningen, vilken är att anse som en ramförordning, är avsedd att träda i kraft den 1 juli 1962 eller samma dag som nu föreliggande förslag till reviderad brandlagstiftning. Karaktären av ramförordning innebär att detaljföreskrifter samt allmänna anvisningar skall utfärdas av kommerskollegium.

Då det icke är möjligt att här i detalj redogöra för förslaget i dess helhet kommer i det följande endast att beröras olika huvuddrag i förordningen.

I tidigare förslag hade från förordningen undantagits "försvarets anläggningar samt kronan tillhöriga brandfarliga varor som är avsedda för försvarets behov". Endast om

Konungen därom förordnade skulle förordningen tillämpas. I fråga om andra kronan tillhöriga brandfarliga varor skulle vederbörande förvaltningsmyndighet — i samråd med kommerskollegium — beträffande förvaring meddela särskilda föreskrifter att träda i stället för motsvarande bestämmelser i förordningen.

Dessa nu nämnda bestämmelser har i propositionen ändrats därhän att "anläggning, över vilken krigsmakten förfogar, samt brandfarliga varor vilka omhänderhavas av krigsmakten, må undantagas från denna förordning i den mån Konungen förordnar därom". Beträffande andra kronan tillhöriga varor må kommerskollegium — på begäran av vederbörande centrala förvaltningsmyndighet och i samråd med denna — beträffande förvaring meddela särskilda föreskrifter att träda i tillämpning i stället för motsvarande bestämmelser i förordningen.

Propositionen kan sägas i nu nämnda hänseenden ha tillmötesgått brandförsvarets önskemål på denna viktiga punkt.

Kommerskollegium får en dominerande ställning på detta område och skall bl a ha att utfärda erforderliga närmare föreskrifter för tillämpning av förordningen samt även meddela typgodkännanden i fråga om olika anordningar för förvaring, hantering m m.

Sprängämnesinspektionen skall lämna vederbörande myndigheter tekniskt sakkunnigt biträde vid tillämpningen av bestämmelserna om brandfarliga varor. Om så begäres äger inspektionen därjämte tillhandagå allmänheten med råd och anvisningar.

Byggnadsnämnderna skall pröva ansökan om tillstånd till förvaring m m enligt särskilda grunder liksom i förekommande fall meddela förhandsbesked. Dessa myndigheter får även rätt att i förekommande fall återkalla, helt eller delvis, lämnade tillstånd.

Brandchef skall vara skyldig att mottaga anmälan, då sådan erfordras, dvs normalt i fråga om förvaring av mindre kvantiteter än 4.000 liter brandfarlig gas, 3.000 liter brandfarlig vätska klass 1, 12.000 liter sådan vätska klass 2 a och 2 b (flampunkt på mer än

+21°—+60°C) samt 50.000 liter sådan vätska klass 3 (motorbrännolja, eldningsolja med flampunkt på mer än +60°C. I vissa fall behöver emellertid anmälan ej ske. Härom förordnar kommerskollegium. I fråga om större kvantiteter än nu sagts är byggnadsnämnderna normalt tillståndsgivare.

Vidare skall *brandchef* på begäran av tillståndsmyndighet yttra sig i ärenden enligt förordningen, i vissa fall deltaga i avsyningar liksom medverka i tillsynen över efterlevnaden av förordningen.

Då det gäller ansökan om tillstånd skall byggnadsnämnd samråda bl a med brandchefen. I ärenden av större vikt skall bl a även sprängämnesinspektionen höras. Är inspektionen av annan mening än brandchefen eller finner inspektionen att fråga är om väsentlig avvikelse från tidigare tillämpning av bestämmelse om brandfarliga varor, skall inspektionen samråda med statens brandinspektion, innan yttrandet avgives".

Innan *förhandsbesked* lämnas av byggnadsnämnd, skall denna i den mån det erfordras för ärendets avgörande, samråda med bl a brandchefen och länsbrandinspektören.

Vidare har statens brandinspektion tillagts rätt att överklaga bl a byggnadsnämnds beslut, "varigenom tillstånd beviljats".

I fråga om *anmälan till brandchefen* gäller att sådan skall göras skriftligen i 2 exemplar. Den skall inges senast då anläggning eller anordning som avses med anmälan tages i bruk.

I anmälan skall uppgift lämnas om anmäla-rens namn och adress, om anläggningens eller anordningens belägenhet och beskaffenhet samt om arten och den ungefärliga mängden av de brandfarliga varorna. Anmälaren är pliktig att efter anmodan av brandchefen fullständiga sin anmälan.

Gäller anmälan förvaring av brandfarlig vätska å öppen lagerplats eller i utomhus belägen cistern, skall brandchefen översända det ena exemplaret av anmälan till distriktsingenjören för vatten och avlopp. Är fråga om tillverkning, bearbetning eller liknande hantering av brandfarlig gas eller brandfarlig vätska, skall brandchefen underrätta sprängämnesinspektionen om anmälan.

Stig-G. Holmberg

Plastdunkar för bensen

Med anledning av en skrivelse från en firma, som haft för avsikt att försälja plastdunkar för förvaring av bensen, har sprängämnesinspektionen meddelat vederbörande att några allmänna krav ännu ej fastställts för ev bensedunkar av plast. I svarsskrivelsen anförde sprängämnesinspektionen följande.

"För sk explosionsfria kärl gäller att de skall vara försedda med smältpropp som smälter vid 70 å 80°C och därvid avlastar trycket så att kärlet inte exploderar. Härav följer att kärlet måste tåla det tryck som blir vid 80° om det är fyllt med eldfarlig olja av första klass, och närmare bestämt alla de vätskor som är eldfarlig olja av första klass. Nutida bensiner innehåller så mycket lättflyktiga ämnen att trycket blir ca 4 atö vid 80° om bensen ifyllts med nära 0°, och samma tryck erhålles även med etyleter. Dunkarna måste då tåla ca 5 atö.

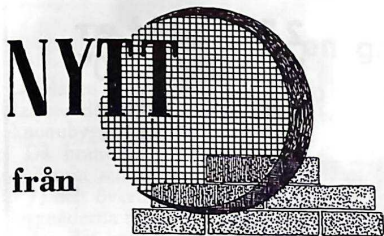
En plastdunk för förstaklassolja måste dessutom vara kemiskt motståndskraftig mot alla sådana oljor och ej enbart för bensen. Man kan inte förutsätta att folk skall känna till huruvida en plast som håller för bensen även håller för t ex bensol, toluol, xylol, thinner etc. Allmänheten kan ej heller anses kompetent att bedöma huruvida den temperatur som en dunk uppnår i solgass eller i en parkerad bil innebär något ökat kemiskt angrepp på materialet. I detta sammanhang kan erinras om att enligt PTB, Braunschweig, kan en dunk i solgass bli nära 80°C varm.

Vad särskilt polyeten beträffar, har Inspektionen gjort försök med ett antal 10-liters dunkar av detta material. De fylldes med bensen och uppställdes i en källare med konstant ca 18°, varvid genom vägning konstaterades att ca 1 kilo bensen per år läcker igenom själva materialet. I detta avseende var alla dessa dunkar ungefär likvärdiga.

Det kan möjligen anses orimligt att ställa samma krav på plastdunkar som på sådana av metall när det gäller provtryck och kemisk beständighet, dvs man kunde kanske kompromissa med kraven. Emellertid synes hitillsvarande mjukplaster ej uppfylla vad som kunde vara rimliga fordringar för förstaklassoljor. Enligt Edra tidigare meddelanden har ett stort antal av de aktuella plastdunkarna för bensen sålts i Tyskland, och Inspektionen får härmed åter anhålla om något officiellt intyg ed som visar att sådana plastdunkar är tillåtna i detta land."

Enligt uppgift från sprängämnesinspektionen har brandinspektionen erfarit att något officiellt utländskt intyg icke ännu (15.8.1960) i något fall kunnat framvisas. Jan Billvik

BYGGNADSFRONTEN

Varmluftskanaler i enfamiljshus

Hos byggnadsstyrelsen har anhållits om yttrande över föreslaget utförande av omslutningsvägg till varmluftkanal i s k 1½ plans enfamiljshus. I anledning härav har följande svar meddelats.

"Enligt inlämnad ritning avses ifrågakvarande kanalvägg att utföras enligt följande. Från varmvattenbatteri transporteras varmluften genom en central kanal i bottenbjälklaget. Kanalens botten- och sidoväggar utföres av 9 mm gipsskivor och taket av 0,7 mm plåt. Från denna centrala kanal fördelas varmluften genom utblåsningsöppningar i kanalens översida mellan treräglar i utrymmet närmast under golvpanelen och utblåses vid golvsockel i respektive rum. Från den centrala kanalen leder vidare intill yttervägg en vertikal kanal upp till vindplanet. Omslutningsväggen till denna kanal utföres av minst 9 mm gipsskivor. Den vertikala kanalen mynnar i vindsbjälklaget i en horisontell fördelningskanal utefter byggnadens gavelvägg. Fördelningskanalen utföres med botten och sidoväggar av 9 mm gipsskivor. Utblåsningen i rummet sker vid golvsockel i kanalens översida.

Enligt BABS 1960 32:424 kan varmluftskanaler i enfamiljshus i ett plan under vissa förutsättningar utföras med väggar av brännbart material. I de byggnader som ovan nämnda utförande av kanaler avser inredes boningsrum även i våningsplan 1 tr upp. Kanalerna utföres med omslutningsväggar av obrännbart material med undantag av utrymmet under golvbeläggningen i bottenbjälklaget.

Efter samråd med statens brandsinspektion meddelar byggnadsstyrelsen att ovan angivna utförande av kanaler i enfamiljshus med högst två plan tills vidare kan godtagas under förutsättning dels att de i BABS 1960 32:424 2:a—5:e styckena angivna villkoren uppfylles, dels att utförandet av uppvärmnings- och ventilationsanläggningen i övrigt anordnas i överensstämmelse med gällande bestämmelser." (22.11.1960)

Rökgastrumror inom bageri

Hos byggnadsstyrelsen har anhållits om yttrande dels över cirkulationstrumror av plåt mellan brännkammare och ugn, dels över en 7,5 m lång avgastrumma av plåt mellan brännkammare och murad skorsten. Efter samråd med statens brandsinspektion och Sveriges skorstenfejaremästare riksförbund har styrelsen meddelat följande.

"Bageriet har utrustats med en s k tunnelugn. Brännkammaren har av såväl hygieniska som utrymmesskäl förlagts till den undervarande källaren. Eftersom källaren endast är delvis utschaktad uppstår ett avstånd mellan ugnens anslutningsdel och brännkammaren om ca 12 m. Ett behov föreligger således att på denna sträcka genom grundens utschaktade del draga fram respektive åter rökgastrumror. Bägge trummorna skall ha genomskärningsarean 35×70 cm, och utföras av 3 mm rostfri stålplåt. Trummorna lägges intill varandra. Med rostfria svep och kraftiga expanderbultsfästen upphänges trummorna under källarbjälklaget. Trummorna kringklädes till hela sin längd med 150 mm mineralull och utanpå mineralullen anbringas slutligen hel skyddstäckning med 1 mm aluminiumplåt. Inspektions- och rensluckor skall utföras enligt skorstenfejaremästarens föreskrifter. Rökgaserna kommer genom en sugfläkt i brännkammaren att bringas i cirkulation mellan ugnen och brännkammaren. Rökgas-temperaturen vid frammatningen till ugnen är noggrant reglerad och får ej med hänsyn till bakningsförhållanden överstiga 300°C. Rökgastrumrornas hastighet är 7 m/sek.

Skorstenen för avledandet av rökgasöverskottet har av plantekniska skäl ej kunnat placeras invid brännkammaren, varför det även mellan brännkammaren och skorstenen fordras en rökgastrumma inom den utschaktade grunden. Trumman, som utföres av 5 mm järnplåt, får en genomskärningsyta av 30×30 cm. Den upphänges under källarbjälklaget med kraftiga svep och bultfästen. Trumman kringklädes till hela sin längd med 50 mm mineralull och utanpå denna 1 mm aluminiumplåt. Inspektions- och rensluckor skall utföras enligt skorstenfejaremästarens anvisningar. Temperaturen på de utgående rökgaserna beräknas ej överstiga 250°C.

Byggnadsstyrelsen har intet att invända mot att rökgastrumror av plåt användes i detta fall. Det bör dock tilläggas att värmeisoleringen av trummorna utföres med mineralull utan plastimpregnering och med en "mjukningstemperatur" av minst 1.000°C samt att trummorna anordnas med erforderliga rörelsemöjligheter vid temperaturändringar. I samband med sotning skall trummorna fortlöpande besiktigas med avseende på skador i plåten." (16.11.1960)

Jan Billwik

1200 liter

"RV 4"

med 4-cyl. Volvomotor

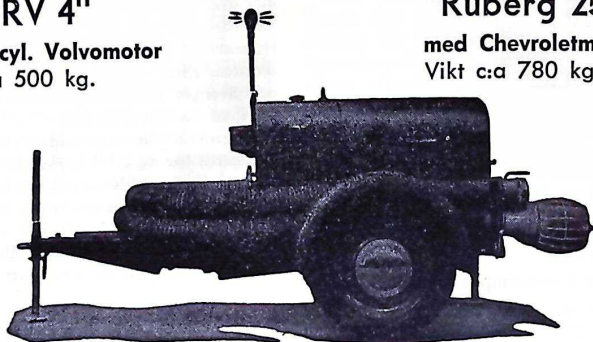
Vikt c:a 500 kg.

2500 liter

"Ruberg 2500"

med Chevroletmotor

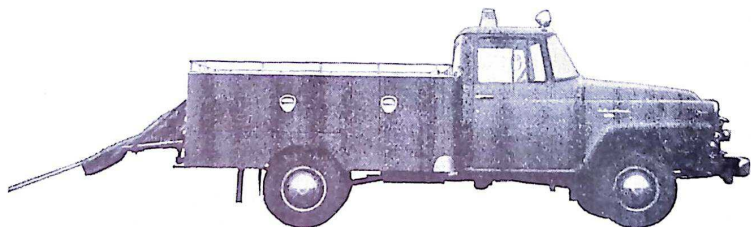
Vikt c:a 780 kg.

Nyhet: Vätskefylld termostatregerad motorkylare
Avgasejektor — Oljekylning

Wilh. Rubergs Fabriks AB, Långebro

Tel. Kristianstad 10174, 10178, 16278

Denna INTERNATIONALJEEP med

Rubergs frontpump F-1-5, tank av lättmetall, slanglåda för 1000 meter slang, räck av rostfritt stål, hel stålkaross, stora materielutrymmen i sidoskåpen samt original 3-mans-hytt med separat ställbar förarestol. Bilen är av 1960 års modell samt byggd i augusti månad, den har körts 300 mil på korta demonstrationsresor. Bilen säljes till reducerat pris!

Jeepar och tankbilar av olika modeller offereras på begäran.

BRISSMANS BRANDREDSKAP AB

Postgiro 7 17 32

HALMSTAD

Telefon 133 33

Två kor och en gris räddade ur ladugård

Lördagen den 28 oktober 1960 kl 23.55 alarmerades Mora brandkår till brand i en eknomibyggnad i Öna by i Mora.

Då brandkåren anlände till brandplatsen 6–7 min senare var byggnad nr 1 (se bild nr 1) helt övertänd och taket hade störtat in. Byggnaderna nr 2, 3 och 4 hade också antänts medan det bara var frågan om någon minut innan det skulle slå eld i byggnad nr 5.

Byggnad nr 1 var uppdelad i följande enheter:

- A. Lada och lider byggd i timmer och bräder.
- B. Ladugård byggd helt i timmer.
- C. Gödselstad byggd i 1 meter höga betongväggar och därövanpå bräder.

Vi fick omedelbart reda på att i ladugården B fanns två kor och fullvuxen gris. Vid första anblicken trodde vi att ingen möjlighet fanns att rädda djuren.

Vid en närmare orientering befanns, att dörren mellan lada och ladugård brunnit sönder och ramlat av, så att lågorna slog rätt in i ladugården. Även genom gluggen från ladugård till gödselstad slog lågorna in. Trots detta fanns det inte särskilt mycket rök i ladugården, detta tack vare att dess fönster tjänstgjorde som goda rökavlopp.

Enda möjligheten var nu att försöka ta ut djuren, som höll sig förvånansvärt lugna, genom fönstret X i ladugården. (Vid "B" på bild 1).

Under tiden pågick slangutläggning från brandpost belägen 150 meter bort, samt med slangutläggningsjeep från öppet vattentag beläget 250 meter från brandplatsen. Uppskattningsvis 5 min efter ankomsten hade vi vatten på fyra strålar. En var insatt för att slå ner elden i byggnad nr 4 där stor fara förelåg, medan övriga tre koncentrerades till ladugården för att möjliggöra räddningen av djuren.

Fem man trängde nu in i ladugården genom fönstret X; grimmor lades på korna, som sedan en i taget leddes fram till fönstret. Genom att lyfta djurets framdel kunde frambenen placeras utanför fönstret, korna gick sedan snällt ut själva. En mindre presenning anskaffades och breddes ut på golvet. Grisen lockades sedan över på presenningen (att ta över grisen på presenningen med våld gick inte). Härfter gjordes ett regelrätt "filtlyft" och grisen bars genom fönstret till en byggnad utanför brandområdet.

En veterinär undersökte djuren samma kväll och konstaterade att djuren var helt oskadda. Som en kuriositet kan nämnas att den ena kossan två månader senare, på själva julafton, nedkom med två välskapta kalvar.

Byggnaderna 3, 4 och 5 kunde klaras med endast obetydliga skador.

Gynnsamma omständigheter

1. Nästan vindstilla.
2. Relativt lite rök i ladugården.
3. Relativt lite värme i ladugården.

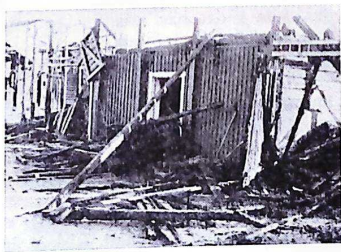

Bild 2. Brandplatsen med ladugården och fönstret där djuren togs ut.

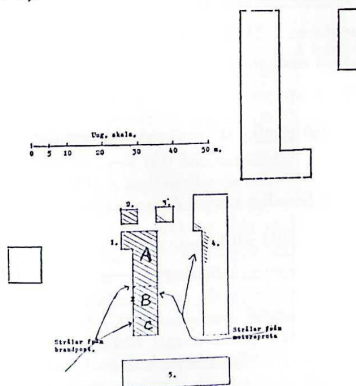
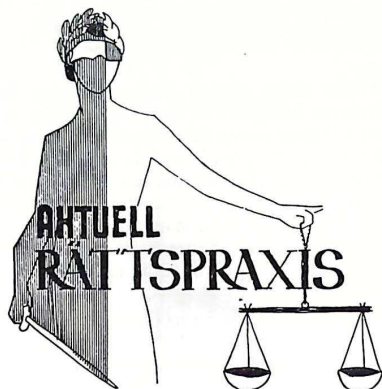

Bild 1.

Felaktigt förfarande vid installation av oljeeldningsanläggning.

Vederbörande åklagare framhöll: Vid ett tillfälle i november 1958 hade på en viss plats installerats en oljeeldningsanläggning. Vid installationens utförande hade installatörerna icke ställt sig till efterrättelse de av statens brandinspektion i sådant avseende meddelade säkerhetsföreskrifterna, och genom det sätt, varpå installationen skett, hade fara för brand med omfattande förstörelse av annans egendom framkallats. Åklagaren yrkade på denna grund ansvar på installatörerna enligt 19 kap 5 § strafflagen.

4. Djuren var lugna.
5. Nära till vatten och möjlighet till snabb slangutläggning.

Tips till läsarna

1. När det gäller räddning av människor eller, som i det här fallet, räddning av djur: utnyttja alla möjligheter som kan ge resultat. Ingen möjlighet är för liten för att försökas.
2. Om möjligt, försök undvika ta ut djur med våld, försök med länpor.
3. Uppträd själv lugnt, tala lugnande till djuren och det finns stora utsikter att djuren håller sig lugna.
4. Släpp aldrig ett djur som Du lyckats ta ut från en brinnande byggnad. Risken är då stor att det springer tillbaka in i elden.

Sven Lundh.

Härefter uttalade häradsrätten bl a följande i sina domskäl.

Den 22 april 1959 utbröt i pannrummet till en bilverkstad en brand av mindre omfattning.

Av ett i målet från åklagarens sida åberopat utlåtande från statens brandinspektion fick anses framgå, att berörda brand varit en följd av de betydande brister i olika hänseenden, varmed värmepannan, som omändrats för eldning med olja i stället för med ved, varit behäftad.

Det vore utrett, att omändringen verkställdes omkring den 15 november 1958 av de åtalade, av vilka vid nämnda tid den förre var föreståndare för och den senare reparatör vid verkstaden, samt att omändringen ägt rum utan hänsynstagande till statens brandinspektionens anvisningar angående oljeeldningsanläggningar.

Med hänsyn till innehållet i ovan omförmälda utlåtande måste anses ådagalagt, att efter omändringen av eldningsanläggningen denna med den konstruktion den fått innefattat en latent fara för brand. Genom utförandet av omändringen hade de åtalade av oakt-samhet framkallat fara för brand, som kunnat med-föra omfattande förstörelse av annans egendom.

På grund av vad i målet förekommit dömdes envar av de båda åtalade jämlikt av åklagaren åberopat lagrum, att för allmänfarlig vårdslöshet böta trettio dagsböter.

Stig-G. Holmberg.

Brandchef

Arvodesbefattningen som brandchef vid borgar-brandkåren i Markaryds köping förklaras här-med till ansökan ledig att tillträdas den 1 januari 1962.

Sökanden skall ha genomgått brandchefskurs kat II.

Lön utgår enligt central överenskommelse.

Ansökan ställd till brandstyrelsen skall inges till kommunalkontoret, Markaryd, senast den 20 juli 1961.

Brandstyrelsen

Notiser

Årsmöte

2—3/9 Göteborgs och Bohus läns Brandkårsförbund i Uddevalla.

Kompletteringstryck till Offentliga Brandskyddsföreskrifter

Det nya kompletteringstryck, som utkommit i dagarna, har sin grund i följande föreskrifter och anvisningar, vilka trätt i kraft den 1 juli 1960.

Byggnadslag,
byggnadsstadga,
anvisningar till byggnadsstadgan,
säkerhetsföreskrifter för elektriska starkströmsanläggningar med systemspänning högst 600 volt,
normer för elmateriels kapsling.

Därtill kommer vissa föreskriftskompletteringar av mindre omfattning.

De ovan angivna bestämmelserna utgör grunden för det förebyggande brandskyddet och sålunda även för sammanställningen: Offentliga Brandskydds-föreskrifter. Det innebär sålunda att "kompletteringen" närmast är att betrakta som en ny bok. Ehuru utgivandet av dessa stadgor kommit att innebära en avsevärd koncentration av allt vad till ämnet hör och därmed en förenkling i möjligheten till en överblick, har boken dock bedömts alltför fylla en uppgift.

För att förenkla inlägandet av kompletteringen, har vissa gamla sidor, ehuru oförändrade, tryckts om. Det sammanhänger med att ny sidnumrering genomförts. Av den "gamla" boken *kvarstår*:

Förord.

Kapitel 4: Eldfarlig olja (utom två kompletteringsblad för utbyte).

Kapitel 5: Explosiv vara (utom tre kompletteringsblad för utbyte).

Bilaga II: Uppvärmning. Underbilagorna är nya och koncentrerade.

Bilaga IV: Gasolinstallation och

Bilaga V: Uppställning av varmluftspanna (där dock en sida utgår).

Helt ny är bilaga III: Elmateriel, där de nu fastställda skyddsformerna för elektriska anläggningar införts. Här är bildmaterialet för närvarande icke fullständigt, varför i föregående text ibland hänvisas till bilder, som ännu icke finnes. Orsaken är att materiel i stor utsträckning inte hunnit provas och godkännas efter de ny bestämmelserna. Denna lucka kommer att fyllas i senare kompletteringstryck.

Statens Brandskola

Kungl Maj:t har förordnat rektor Swen Hultqvist att till och med den 30 juni 1967 fortfarande vara rektor vid statens brandskola.

Det finns anledning antaga att nya bestämmelser för såväl biografer, som hotell och pensionat, liksom för eldfarlig olja relativt snart utkommer. Det beräknas emellertid dröja så pass länge, att detta tryck, för att inte bli liggande och boken under tiden bli inaktuell, måste utsändas.

Följande ändring bör direkt utföras i boken:

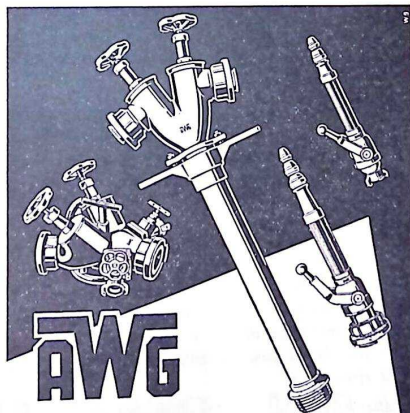
Bilaga V: Varmluftspanna.

Blad V:11, 12 *borttages*.

De följande bladen (sidorna) onummeras med hänsyn härtill, d. v. s. givas numren: V:11—V:18 i stället för nuvarande V:13—V:20.

På samma sätt som en gång tidigare tillställes tidigare bokinnehavare (prenumeranter) detta tryck till ett pris, som reducerats till mindre än hälften, jämfört med vad nytilkomna köpare får betala.

Rune Christenson.

BRANDARMATUR ENLIGT S M S
KORROSIONSBESTÄNDIG LÄTTMETALL

Leverans genom landets brandredskapsfirmor
Verksrepresentant:

EWERT WILHELMSSON
BRANDREDSKAP • Vagnhärad Tel. 0156/100 29

Sprängämnesinspektionen

Sprängämnesinspektionen har i cirkulärskrivelse till tillverkare av rökrörsanslutna oljekaminer med hänsyn till inträffade olyckor meddelat följande.

"Med anledning av några speciella olyckor med rökrörsanslutna oljekaminer har Sprängämnesinspektionen utfört närmare undersökningar av dessa vid Statens Hantverksinstituts pannlaboratorium. Därvid har framkommit att nivåregulatorns placering i dessa undersökta fall varit sådan, att stora mängder bränsle, upp till 0,6 liter, kunnat rinna in i förångningsskålen, om regulatorn lämnats öppen och tändning ej skett. Sådana mängder fotogen i förångningsskålen kan endast med svårighet användas med papper, vilket föreskrives som tändmedel i en del bruksanvisningar. Sedan tändning dock skett, ev med hjälp av rödsprit, uppkommer en mycket pulserande förbränning, i synnerhet om kaminens brännarringar avlägsnats, med ökade sot- och brandrisker som följd.

Sådana onormala mängder bränsle i förångningsskålen, vilka är mycket obehärliga att avlägsna, måste undvikas för att förhindra ovan refererat tändningsförlopp och har Inspektionen därför utarbetat bifogat meddelande: "Tillägg till Sprängämnesinspektionens anvisningar nr 55: 1/1957."

Det är av stor vikt, att åtgärder vidtagas för att hindra denna typ av olyckor, och Inspektionen emoter därför tacksamt snara uppgifter över hur dessa synpunkter beaktas vid Edra konstruktioner."

TILLÄGG

till anvisning nr 55: 1/57 p. B 3 c:

"Nivåregulator, bränsleledning och förångningsskål skall vara så anordnade att bränslenivån i förångningsskålen ej kan stiga till högre höjd än cirka 10 mm, mätt från lägsta punkten i skålens botten. Lägre nivå skall eftersträvas.

Alternativt kan (tex för skål med oregelbunden botten, lokala fördjupningar, inverterad kupning etc) samlad bränslemängd av intill det som svarar mot 10 minuters drift vid maximal brännarkapacitet godkännas (motsvarande 6—8 mm på de flesta brännarna).

Nivåregulator skall vara tillförlitligt fastsatt i det rätta läget."

Bemärkelsedagar

50 år

7/8 Blom, Th. V., brandmästare, Karlskrona.
16/8 Laurentz, G. E., v brandchef, Ludvika.
27/8 Irfalk, N., brandmästare, Stockholm.

40 år

27/8 Lorentsson, A., brandmästare, Halmstad.

— Jag skall nog tala om för pappa att du leker med tändstickor!

BRANDKÅRSTIDSKRIFT

Organ för Svenska Brandkårens Riksförbund
Utkommer omkring den 15 varje månad

Prenumerationspris: 8:— kr/år. Vid samtidig beställning av minst 5 ex. = 7:— kr/år.
(Likvid sändes till Brandkårstidskrift, Jakobsg 14, Stockholm. Postgiro 48 70.)

Redaktör och ansvarig utgivare: Brandchef A. Ekberg, S. Promenaden 46, Norrköping, Tel 011/293 70.

Annonschef: Förbundsdirektör A. Hegen, Jakobsgatan 14, Stockholm C. Tel 010/10 50 25.

OBS! Annonshandskrift måste vara annonschefen tillhanda senast den 20 i månaden före den, då annons önskas inför.

Från vårt förlag har utgivits

1956	BRANDPUMPAR av H. A:son Moberg	85 sidor kr 3:—
1959	ELD och BRAND av S. Hultqvist & G. Persson	66 sidor kr 3:50
1959	FLYGPLANSSLÄCKNING av A. Stålemo	43 sidor kr 3:—
1960	BRANDFÄRLIGA KEMIKALIER; VATSKOR, GASER m m av G. Bergström & G. Persson	77 sidor kr 4:—
1960	NÅGOT OM KARTOR av T. Böös	69 sidor kr 5:—
1960	SLÄCKNINGSVÄRKAN och SLÄCKNINGSMEDEL av S. Hultqvist & G. Persson	85 sidor kr 6:—
1960	VI SKALL BYGGA EN BRANDSTATION av I. Strömdahl	31 sidor kr 2:—

Porto + varuskatt tillkommer

SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND

Jakobsgatan 14
STOCKHOLM C

Postgiro 48 70
Telefon 010/21 36 06

NY BROSCHYR!

Något om kartor

Av

THORSTEN BÖÖS

Pris kr. 5:—

SVENSKA BRANDKÅRERNAS RIKSFÖRBUND

Jakobsgatan 14
STOCKHOLM C

UNIV. BIBLIOTEKET

Postgiro 48 70
Telefon 010/21 36 06

Ystad 1961, Allt Ystad i Sverige
23 OKT 1961

LUND